

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด โดยจำแนกตามตัวแปรพื้นฐาน

สรุปผล

ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี และปัจจัยด้านนโยบาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66 - 4.15$) ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้สมัครอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.47 - 2.24$)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55 - 4.39$)

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านนโยบายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เลือกนโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่สามารถทำได้จริง ($\bar{X} = 4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เลือกนโยบายของผู้สมัครนายกฯ เป็นนโยบายที่เน้นการบริหารแบบ “ผู้นำทุบโต๊ะ” ($\bar{X} = 2.74$)

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.47$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะผู้สมัครช่วยงานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานบวช / งานศพ / งานแต่งงาน ฯลฯ ($\bar{X} = 3.54$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เลือกผู้สมัครนายกฯ เพราะได้รับเงิน / สิ่งของ / เครื่องกิน / เครื่องใช้ จากผู้สมัคร ($\bar{X} = 2.04$)

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร โดยรวมในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.13 - 2.52$)

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ปรากฏผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งให้เห็นว่า ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2 ปัจจัย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า 2 ปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านคุณสมบัติผู้สมัครนายกเทศมนตรี และปัจจัยด้านนโยบาย

ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้จากการทดสอบสมมุติฐาน

ดังตาราง 19

ตาราง 19 การเปรียบเทียบผลการทดสอบสมมุติฐาน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง
นายกเทศมนตรีเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด

สมมุติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1. ความแตกต่างตามเพศ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ไม่ยอมรับ
2. ความแตกต่างตามอายุ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ไม่ยอมรับ
3. ความแตกต่างตามระดับการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ยอมรับ
4. ความแตกต่างตามอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ยอมรับ
5. ความแตกต่างตามรายได้ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ยอมรับ

จากตาราง 19 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมุติฐานจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

1. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความแตกต่างตามเพศ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง
นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ไม่สามารถยอมรับ
ในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความแตกต่างตามอายุ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง
นายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ไม่สามารถยอมรับ
ในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความแตกต่างตามระดับการศึกษา มีผลต่อการตัดสินใจ
เลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ยอมรับ
ในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความแตกต่างตามอาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สมมุติฐานการวิจัยว่าด้วย ความแตกต่างตามรายได้ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ยอมรับในนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการวิเคราะห์ห้วงค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย จะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 ดังนี้

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านคุณสมบัติผู้สมัครนายกเทศมนตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนมองว่าบุคคลที่จะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้นำนั้น จำเป็นที่ต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการเป็นผู้บริหารท้องถิ่น เพราะผู้นำหรือผู้บริหารนั้นเป็นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องขึ้นให้ป็นหัวหน้า ผู้ตัดสินใจ เพราะมีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา และจะนำผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้ โดยใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกัน ในอันที่จะบรรลุเป้าหมาย และความสามารถที่จะชักจูงผู้อื่นให้ความร่วมมือร่วมใจกับตนดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายของตนได้ พรนพ พุกกะพันธ์ (2544 : 19) ดังนั้นประชาชนจึงได้ให้ความสำคัญมุ่งพิจารณาไปที่คุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี เช่น ต้องการบุคคลที่มีความรู้ มีความสามารถ และที่สำคัญมีความดี มีวิสัยทัศน์ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ มีประสบการณ์การทำงานสูง มีมนุษยสัมพันธ์และออกงานชุมชนเสมอ มีคุณสมบัติทางหน้าที่การงานดี เคยผ่านประสบการณ์ด้านการเมืองมาก่อน เป็นปากเสียงแทนประชาชนให้ชาวบ้านพึ่งพาอาศัยได้ยามเดือดร้อน อย่างเช่น งบช่วยเหลือ งบพัฒนา ได้อย่างทั่วถึง เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม มีประวัติส่วนตัวดี การงานดี เป็นผู้ที่มีลักษณะดี ภูมิฐาน น่าเชื่อถือ มีความเป็นผู้นำ มีวาทศิลป์ และเป็นผู้ที่พูดจริง ทำจริง เข้าถึง ช่วยเหลือประชาชน ชุมชนต้องการคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตในการมาเป็นผู้นำของตน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกรมการปกครอง (2529 : ก-ข) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งจะสอดคล้องในประเด็นแง่มุมของประชาชนที่อยู่ในชนบท มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาจากคุณสมบัติส่วนตัว และจะสอดคล้องในประเด็น

แ่งมุมของกลุ่มข้าราชการและนักธุรกิจส่วนตัว ได้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครไว้เป็นเวลานานแล้ว ก่อนการเลือกตั้ง แต่ลักษณะการตัดสินใจเลือกผู้สมัครยังคงพิจารณาการเป็นพรรคและคุณสมบัติส่วนตัวประกอบกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวุฒิปวงศ์ ชุมเสนา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเข้าใจ ทศนะหรือความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าการตัดสินใจเลือกผู้สมัครนายกเทศมนตรีส่วนใหญ่แล้วจะเลือกที่ผู้สมัครมีผลงานดี มีความรู้ความสามารถและพร้อมจะเสียสละเพื่อส่วนร่วม และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิตรา พรหมชุตติมา (2541 : 95-96) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเมืองและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนที่ผ่านมา สิ่งที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเมืองของประชาชนในประเด็นแ่งมุมของปัจจัยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร คุณสมบัติของผู้สมัครมีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน จะเห็นได้ว่าคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร เช่น ความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริต การรู้จักผู้สมัครเป็นการส่วนตัวหรือจากห้วคณะแนตตลอดจนพฤติกรรมการซื้อสิทธิขายเสียงของผู้สมัคร หรือการให้อามิสสินจ้างแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีส่วนทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งหรือไม่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เช่นกัน และปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนในชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครไปเลือกตั้ง เพราะอยากได้ผู้แทนดี ดังนั้น คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้รับการเลือกตั้งด้วย แต่อย่างไรก็ดี การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับการเลือกตั้งหรือไม่ ก็ยังขึ้นกับผู้นำในชุมชนและบทบาทของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย

2. ปัจจัยด้านนโยบายของผู้สมัครนายกเทศมนตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาพบว่า นอกจากประชาชนได้มุ่งความสนใจพิจารณาไปที่คุณสมบัติของผู้สมัคร แล้วยังมุ่งพิจารณาไปที่นโยบายของผู้สมัครด้วย โดยนโยบายของผู้สมัครนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เช่น เรื่องสาธารณูปโภคพื้นฐาน ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการศึกษาให้เยาวชนคนจน ส่งเสริมการกีฬา ส่งเสริมเศรษฐกิจ การลดอุบัติเหตุ ส่งเสริมการสร้างอาชีพให้เกิดกลุ่มอาชีพ ดูแลผู้เฒ่าผู้สูงอายุ การปรับปรุงถนนคอนกรีต สถานที่ทิ้งขยะ กำจัดขยะ การแก้ปัญหาหน้าท่วมถนนยามฝนตก (ฤดูฝน) ปัญหาร่องน้ำระบายน้ำท่วม การเชื่อมโยงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องเป็นนโยบายที่สามารถทำได้จริง ไม่ใช่แค่เอาไว้ใช้หาเสียงเพื่อเรียกคะแนนเฉยๆ เท่านั้น และควรระบุระยะเวลาที่สามารถบรรลุเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจว่าโครงการที่วางแผนไว้จะสำเร็จเมื่อใด และยังเป็นการประเมินการทำงานของนายกเทศมนตรีไปในตัวด้วย สิ่งต่างๆ เหล่านี้สะท้อนถึงความต้องการของประชาชนที่ตัดสินใจ

เลือกสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้เห็นนโยบายของผู้สมัครมาบริหารงานท้องถิ่น เพื่อให้เทศบาลได้รับการแก้ไข พัฒนา ปรับปรุง เสริมสร้างสิ่งต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น ให้ท้องถิ่นเทศบาลเจริญรุ่งเรืองมั่นคงตามยุคตามสมัย และประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างดี มีคุณภาพ และใช้ชีวิตได้อย่างมีความร่มเย็นเป็นสุขตลอดระยะเวลาไปจนถึงในอนาคต ข้อค้นพบนี้ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่าข้อค้นพบนี้ มีความแตกต่างกันกับงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เช่น ความมุ่งหมายมีความแตกต่างกัน บริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน หรือการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เป็นต้น จึงทำให้ข้อค้นพบนี้ไม่มีความสอดคล้อง แต่เมื่อพิจารณาในแง่มุมมองกรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการศึกษานี้พบว่า ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theory) ของแอนโทนี (Anthony, 1957 : 78) ที่นำมาใช้ในการศึกษานี้ ที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ 2 (หน้า 24) ในประเด็นของอิทธิพลของ “ความสำนึกเชิงเหตุผล” ของบุคคลที่มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง การแถลงนโยบาย รวมถึงอิทธิพลของเทคนิคต่างๆ ของการบริหารการเลือกตั้ง ซึ่งมีรายละเอียดที่อธิบายไว้ในบทที่ 2 (หน้า 24)

3. ปัจจัยด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทนผู้สมัครนายกเทศมนตรี อยู่ในระดับน้อย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 26.9 ประกอบอาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ลูกจ้างราชการ และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (เช่น ค้าขาย รับจ้าง รับเหมา ฯลฯ) ถึงร้อยละ 24.0 ซึ่งประชาชนในเขตเทศบาลมีรายได้ที่แน่นอนและดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายไม่ใช้จ่ายเงินเกินตัว จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผลประโยชน์หรือผลตอบแทน เช่น เงิน / สิ่งของ / เครื่องกิน / เครื่องใช้ ไม่ใช่ปัจจัยหลักในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เพราะประชาชนมองว่าการเลือกตั้งนายกฯ ต้องเลือกบุคคลที่สามารถทำความเจริญให้ท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงมากกว่าเรื่องผลประโยชน์ ประชาชนจึงมองในระยะไกลถึงความเจริญของท้องถิ่นมากกว่าผลประโยชน์เรื่องเงินในระยะสั้น โดยประชาชนได้มุ่งพิจารณาไปที่ตัวผู้สมัคร วิทยาลัยฯ ในการมองการณ์ไกลที่จะมาพัฒนาท้องถิ่น และความเป็นมาของผู้สมัครตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นต้น อีกทั้งนโยบายของผู้สมัครที่แสดงออกมาตรงกับความต้องการที่ชุมชนท้องถิ่นกำลังมีความต้องการออกมาพอดีเป็นประเด็นเป็นนโยบายให้คนตัดสินใจเลือก ดังนั้นการที่จะได้บุคคลที่มาทำความเจริญให้ท้องถิ่นได้ ต้องเลือกที่คุณสมบัติและนโยบายมากกว่าเลือกที่ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนต่างๆ ข้อค้นพบนี้ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่าข้อค้นพบนี้มีความแตกต่างกันกับงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เช่น ความมุ่งหมายมีความแตกต่างกัน บริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน หรือการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เป็นต้น จึงทำให้ข้อค้นพบนี้ไม่มีความสอดคล้อง แต่เมื่อพิจารณาในแง่มุมมองกรอบแนวคิดที่นำมาใช้ในการศึกษานี้พบว่า

ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียง ที่ได้อธิบายไว้ในหนังสือ “เลือกตั้งวิกฤต : ปัญหาและทางออก” (สมบัติ จันทรวงศ์. 2536 : 185-188) ได้อธิบายว่า บุคคลที่มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยให้ความสำคัญไปที่การซื้อสิทธิขายเสียง อิทธิพลเงินทอง และการแจกจ่ายสิ่งของ โดยทั่วไปผลสรุปของการศึกษาเรื่องเลือกตั้งเท่าที่มีมา ได้ให้ข้อสรุปที่คล้ายคลึงกันว่า การจ่ายเงินซื้อสิทธิขายเสียงทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้สมัครนั้น เงินทองหรือผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัครได้กลายเป็น “ประเพณี” หรือ “วัฒนธรรมทางการเมือง” ของไทยแล้ว (สมบัติ จันทรวงศ์. 2536 : 169)

4. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครนายกเทศมนตรี อยู่ในระดับน้อย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนภาพรวมในเขตเทศบาลนั้น มีจำนวนที่มากกว่าเพื่อนฝูง ญาติพี่น้องของผู้สมัคร ถึงแม้ผู้สมัครนายกฯ จะมีเพื่อนฝูง ญาติพี่น้องมากมายก็ตาม แต่ถ้ามองการบริหารงานเทศบาลนั้น หากไม่ได้รับพัฒนา ส่งเสริม และปรับปรุงให้ดีแล้ว ประชาชนก็จะไม่ให้ความสนใจในตัวบุคคลนั้น นั่นเป็นเพราะประชาชนเห็นว่า การที่จะเลือกผู้บริหารงานท้องถิ่นที่จะสามารถพัฒนาสร้างความเจริญให้ท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงนั้น จะต้องดูที่วิธีการหาเสียง ยุทธวิธีในการหาเสียง นโยบายในการหาเสียง ประวัติความเป็นมาของผู้สมัคร (ภูมิหลังผู้สมัคร) เป็นต้น โดยที่ประชาชนหวังไว้ว่าจะสามารถพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ และพัฒนาท้องถิ่นนี้ให้เจริญรุ่งเรืองได้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์กับผู้สมัครทั้งทางเพื่อนฝูง ญาติพี่น้องในภาพรวมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด แล้วไม่ใช่ปัจจัยหลักในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ฉัฐพงษ์ นิลาทะวงค์ (2552 : บทคัดย่อ) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครจะเลือกผู้สมัคร เพราะผู้สมัครเป็นคนรู้จักคุ้นเคยกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพื่อนกับผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นญาติพี่น้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้ที่จะสมัครเป็นนายกฯ จะต้องปฏิบัติตนให้ได้รับความเชื่อถือและความไว้วางใจจากประชาชน โดยต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์

กว้างไกล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ออกงานชุมชนอย่างสม่ำเสมอ พுகุญให้ความเป็นกันเองโดยไม่ถือตัวกับประชาชนทุกระดับชั้น เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนมีความศรัทธา และมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการปกครองของเทศบาล

2. ผู้สมัครนายกฯ ควรมีการแถลง ปราศรัย ประชาสัมพันธ์ถึงนโยบายต่างๆ ที่ใช้หาเสียง โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการทำตามนโยบายที่ตั้งไว้ หลังจากได้รับเลือกตั้งเป็นนายกฯ ไปแล้ว เพื่อให้ประชาชนเกิดความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ และยังเป็นการประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนายกฯ ที่ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

3. ภาครัฐหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องให้การศึกษาและความรู้แก่ประชาชนในกลุ่มที่เลือกผู้สมัครที่ช่วยเหลืองานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้าน และผู้สมัครที่สัญญาว่าจะทำสิ่งต่างๆ ให้ภายหลังจากรับเลือกไปแล้วให้มากขึ้น ถึงแนวทางในการเลือกตั้งที่ควรจะเป็น และการทำให้ประชาชนได้มองเห็นถึงความสำคัญของการได้ตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัคร ที่ผู้สมัครนั้นได้เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในท้องถิ่นเป็นเหตุผลหลักมากกว่าการได้รับการช่วยเหลืองานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้าน คำสัญญาภายหลังได้รับเลือกไปแล้ว ความเป็นคนรู้จักคุ้นเคยกับผู้สมัคร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินวิจัยหลังจากนี้คือ

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ในลักษณะเชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยเปลี่ยนตัวแปรหรือเพิ่มตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากภาคนี้ เช่น ด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองรูปแบบของเทศบาล ด้านการณรงค์หาเสียง เป็นต้น